

Benedek Miklós

Fordítói jegyzet Andrija Škare prózájához

Eventualizmus – a horvát irodalomban a kétezres évek elején felbukkant egy nyolcfős, 18 és 26 év közötti fiatalokból álló csoport, amely szándéka szerint alapjaiban változtatta volna meg a horvát irodalmat. Elképzeléseiket az *Eventualista kiáltvány*ban fogalmazták meg, amelynek egyik pontja így hangzik: „Alapelvünk a szabad irodalmi kifejezés. Nem foglalkozunk a formával, hiszünk a tartalomban.” A csoport tagjai körében a kispróza vált a legnépszerűbb kifejezési formává, és alkotásaikban a humornak is nagy teret adtak.

Ezen csoportosulás egyik tagja volt az 1981-ben született Andrija Škare, akit a horvát televízió nézői a *Briljanteen* című műsorból ismerhetnek. A 2006-ban megjelent *Nagni se kroz pozor* című eventualista antológiában a következő életrajzot találjuk róla: „1981 júliusában született Zágrábban. Írásból él. És abból, hogy mozgóképeket kapcsol a szavakhoz. Prózait minden olyan helyen megjelentette, ahol lehetett, olyan helyeken is, ahol nem kellett volna. Még egyetemet is végzett. Csavarog és csavargásairól be is számol. Nem túlságosan büszke arra a tényre, hogy jó viszonyban van a szomszéd lánnyal, aki arról ismert, hogy mutogatja a mellét.”

Mindezekhez csak annyit teszünk hozzá, hogy mára több, rövidprózákat tartalmazó kötete megjelent. Főállású szerkesztő és számos irodalmi rendezvény résztvevője, szervezője. Zenei témákkal foglalkozó kötete *Slušaj me* címmel látott napvilágot. Ugyanígy hívják rendszeresen megrendezésre kerülő műsorát, amelynek keretein belül kéthavonta írók, költők mutatják be néhány kedvenc zeneszámukat a zágrábi KSET klubban. Személyes közlése szerint jelenleg egy másfél évtizede elkezdett regényén dolgozik. Újra.

Jelen elbeszélése az *Artikulačije* című folyóiratban látott napvilágot, az idei Alpe Adria Fiatal Írók Fesztiválja résztvevőit bemutató blokkban.

Andrija Škare hosszabb-rövidebb prózai alkotásainak helyszíne általában jól felismerhető olvasóközönsége számára. Története Zágráb és Dalmácia ismert helyszínein játszódnak, a kávézókat, utcákat, földrajzi objektumokat minden esetben megnevezi. Erről a szerző egy interjúban így nyilatkozik: „Számomra ez teljesen logikusnak tűnik. Semmi bajom sincs a kitalált világokkal, sőt, viszont a mi valódi világunk is van annyira meglepetésekkel teli, csodálatos, egyszerre lenyűgöző és szörnyű, hogy számtalan motívumot, illetve írásra ösztönző témát szolgáltatson. Más kérdés, hogy ezt az ember nagyon sokszor figyelmen kívül hagyja, hisz a mindennapi rutin által körülhatárolt világában nem ritkán úgy tűnik neki, hogy a saját élete is korlátozott és zárt, így a hely költészete kisiklik a keze közül. Másrészt, mindig úgy gondoltam, hogy az egyetlen járható út, hogy ha csak olyan dolgokról írsz, amiket ismersz, és ezeket a mikro- és makrolokációkat, helyneveket, nagyon is ismerem, némelyiket túlságosan is.”

Andrija Škare a *Híd*-ban olvasható elbeszélésében sem hazudtolja meg önmagát, és a fordítás legnagyobb nehézségét a helyszínek beazonosítása, illetve leírása jelentette, hisz a fordító nem engedheti meg magának, hogy a művet és a műben szereplő motívumokat ne ismerje majdnem olyan jól, mint annak szerzője. A munkát ma már természetesen megkönnyíti az internet, ahol utána lehet nézni annak, hogy mi is az a Macola, és hol helyezkedik el a térképen, és mit jelent az, hogy „Obožavao sam onu lisicu i druge sitne šumske životinje koje kartaju”, vagyis „Szerettem azt a kitömött rókát és a beltérben a kártyázó kis erdei állatokat.” Az internetes kereső számos találatot dob ki, ha képeket keresünk a Macoláról, erről az út menti pihenőhelyről, amelyet sok-sok kitömött állattal tettek különleges hangulatúvá. Másrészt Zágráb egyik emblematikus helyszíne, a Hendrix híd is megjelenik a műben, amelyre a szerző ezúttal csak úgy utal, hogy „a híd, amelyen ott díszelgett minden idők legjobb gitárosának a neve”. Talán a horvát fővárost kevésbé ismerő olvasónak is jogában áll tudnia, hogy Andrija Škare szerint ki is a világ legjobb gitárosa. És talán már csak ezért is érdemes volt elolvasni eme rövid fordítói jegyzetet.